

Het raadsel van het geultje naar de De Cocksdorp

Tekst: Marianne van der Linden

Met dank aan Mieke Visscher (Dienst der Hydrografie) en Gerbrand Gaaff (Ecomare). Foto's: www.scheepswijs.nl

Bijna op de Noordoostelijke punt van Texel, dichtbij de vuurtoren van Eierland, ligt het dorpje De Cocksdorp. Op de kaart is te zien dat er iets is van een steiger en wat palen. Die zijn er ook, maar hoe kom je daar?

Eigenlijk moet je er niet over praten. Stel je voor dat het er druk wordt... Het haventje van De Cocksdorp heeft iets mystieks, verscholen onder de dijk van het eiland, met het stompe kerktorentje dat nog net over de dijk heen gluurt. De uitdaging trekt. Hoe komen we bij het oude steigertje?

Eerst wat geschiedenis

De oorspronkelijke haven van De Cocksdorp is aangelegd voor de aanvoer van bouwmaterialen in de tijd van de drooglegging van de polder van Eierland (ca 1835). Later deed het haventje dienst als thuishaven van de postboot naar Vlieland, die op het 'Posthuys' voer. Toen de postboot niet meer voer, raakte de

haven in verval. De palen langs de zuidelijke rand van de havengeul zijn waarschijnlijk resten van de verwaarloosde haven. In de jaren '80 of '90 heeft Cocksdorper (jutter, reder) Sil Boon de noordelijke aanlegsteiger van de haven op eigen kracht in ere hersteld.

Uitwateringsgeultje

De haven is bereikbaar dankzij het gemaal dat zorgt voor de ontwatering van de polder van Eierland. Het water wordt aangevoerd door de Roggesloot, eens, voor de inpoldering, een grote kwelderkreek. Vanaf het gemaal loopt een kronkelig geultje, dat op diepte blijft door de afvoer van zoet water uit het gemaal. Een bijzonder geultje, erg smal en met steile randen.

De Deining ligt droog en wacht tot er voldoende water in het geultje naar De Cocksdorp staat.

Zand en slib

Het geultje slingert zich door een stukje Wad waar slib graag bezinkt. Het is een kommetje waar het water niet erg hard stroomt. Maar tijdens de uitwatering spoelt het zoete water in elke bocht van het geultje het slib helemaal weg. Dat gaat door tot op het harde zand, hetgeen kenmerkend is voor het Wad dichtbij de zeegaten. Zo is er een afwisseling ontstaan van zeer zachte slib en harde zandgrond.

We zijn onderweg met de 10,5 m lange vissermanschouw *Deining*. Het uitwateringsgeultje is op sommige plaatsen niet breder dan de lengte van ons schip. Met aan de ene kant zacht zuigend slib waar je je vaarboom zonder te merken een meter in kunt prikken en

aan de andere kant keihard zand, beiden met steile randen.

BaZ: 'Steekbakens verwijderd'

Tot 2005 stond er nog op de kaart dat er steekbakens (prikken) staan, sinds 2006 is die vermelding verdwenen. In een BaZ (Bericht aan Zeevarenden) halverwege 2005 is de vermelding geschrapt. De steekbakens worden niet meer onderhouden, zo lijkt het. Sommigen zijn afgebroken, zodat je ze na half-tij niet meer ziet. Andere zijn helemaal weg of staan niet meer op de juiste plaats. Bij navraag bij de Dienst der Hydrografie bleek dat ze van mening waren dat de steekbakens verdwenen waren. Gelukkig voor ons avontuur, zijn er nog wel voldoende over om het geultje te kunnen vinden.

Hoe kom je er?

Vanaf Oudeschild zoek je op de kaart het ondiepe 'Vaarwater naar de Cocksdoorp'. Een eindje verder naar het oosten ligt de Binnen Breesem, daar staat iets meer water. Nog verder naar het oosten, vanaf het Inschot bij het gasplatform vaar je in westelijke richting min of meer op de vuurtoren van Eierland af, naar het Gasboeiengat, een geultje met steekbakens gemarkeerd.

Tochtplanning

De Cocksdoorp is een ideale bestemming met alle westelijke winden. Meer beschutting kun je je niet wensen. Ideaal voor platbodems, want zelfs aan het steigertje val je droog met Laag Water. Nou ja, droog... het is meer een slikbed waar je in ligt. Er gaan geruchten dat er eens een tjalkje in de slik vastgezogen zat...

De planning komt nauw. Omdat je vanaf het Wad altijd wel over een plaat moet om er te komen, is het meestal al weer afgaand water tegen de tijd dat je bij de ingang van het geultje, ten zuiden van de kardinale ton VC6-V1 bent. Het is dan zeer af te raden om nog te proberen het geultje in te varen. De kans dat je

De Deining aan de steiger bij De Cocksdoorp.

een keer naast het geultje zit is groot en het zuigende slib maakt het moeilijk om weer los te komen. Tel daar het afgaand water en de steile randen (zelfs aan de kant van het slib!) van het geultje bij op en een hachelijk droogval avontuur is dichtbij.

Eerst droogvallen

Beter is het om eerst droog te vallen bij het begin van het geultje, dus net buiten de steekbakens van het Vaarwater naar De Cocksdoorp, aan de rand van het Vogelzwin.

Vlak bij deze plek is een natuurgebiedje met "Verboden toegang". Een kolonie sterns heeft daar in de kleine duintjes een mooie plek gevonden. Er staan geen bordjes, maar als je per ongeluk die kant op loopt, scheren de sterns met luid gekrijs zo dicht over je hoofd dat je je snel verontschuldigt en zorgt dat je wekomt.

Enma! droog is een verkenningstocht naar het geultje zeer aan te raden. Met Laag Water gaan we op onderzoek en tekenen onze eigen kaart van het geultje. Op sommige plaatsen staan de steekbakens precies op de steile rand en kun je dus strak langs de bakens varen. In de laatste bocht is er een zandbankje ontstaan in de binnenbocht. Daar moeten we minstens 10 meter van de bakens afblijven.

Het blijft spannend! Met zonsondergang varen we door het geultje. Aan beide zijden staat iemand met de vaarboom om te peilen. Het anker ligt klaar voor gebruik. Toch te ver naar bakboord gegaan! Vast in het slik. Er uit bomen werkt niet, geen enkel houvast in het slib. Na een kwartier is er weer genoeg water...

we lopen heen en weer over het schip om ons los te wurmen van de zuigende werking van het slib.

We weten dat het gaat lukken en toch is het elke keer weer bijzonder. Welkom geheten door een paar Cocksdoorpers delen we onze ervaringen. Ze hadden ons al gezien, 's middags drooggevallen aan het begin van het geultje. Heel veel woorden, ik kan de meest passende niet vinden...

In een serie artikelen beschrijft Marianne van der Linden de belangrijkste vaardigheden voor het varen met platbodems. Zij organiseert vaarcursussen onder de naam Scheepswijs. Deze

keer aandacht voor een bijzondere route op het Wad.

Meer weten? Vragen en reacties naar aanleiding van dit artikel zijn welkom via e-mail info@scheepswijs.nl.

Wilt u een cursus op uw eigen schip, mee met een Waddentraining of meer weten over de korte cursussen voor vrouwen, kijk dan op de website: www.scheepswijs.nl
Bellen mag ook: 0622 969 842

Detail zeekaart. Met dank aan Dienst Hydrografie Koninklijke Marine.